

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 31.05.2021

§ 221

Lahden kaupungin osallistuminen TEMin alueiden välisiin verkostohakuihin 2.6.2021
(teemaverkostot ja kasvuyöhykkeet)

4373/00.01.03.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Henna Eskonsipo-Bradshaw, yhteysjohtaja (vs.), p. 044 4820838

Olli Alho, kaupunkikehitysjohtaja, p. 040-5954543

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti tarkistaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti ja oikeutti panemaan päätöksen täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Lahden kaupunginhallitus päättää, että Lahden kaupunki osallistuu perusteluosassa mainittuihin neljään TEMin teemaverkosto- /kasvuyöhykehankkeeseen:

1. Pohjoinen kasvuyöhyke - kasvuyöhykehanke (Lahden kaupungin omarahoitusosuus katetaan vuosittaisella jäsenmaksulla 10 000 euroa)
2. Huippu-urheilu ja arkiliikunta - data ja vaikuttavuus - teemaverkostohanke (Lahden kaupungin mahdollinen omavastuuosuus 24 000 euroa)

3. Kestävän kehityksen kaupunkikorttelit - teemaverkostohanke (Lahden kaupungin omarahoitusosuus 18 750 euroa)

4. MAL-verkoston teemaverkostohanke (Lahden kaupungin omarahoitusosuus katetaan vuosittaisella jäsenmaksulla 6000 euroa).

Mikäli hankkeet menevät läpi ja saavat rahoituksen, kolmen ensimmäisen hankkeen omarahoitusosuudet kohdennetaan elinvoima- ja työllisyyspalveluiden kustannuspaikalle 101014036 Muut strategiset kehittämiskohteet. Neljäs hanke kustannetaan maankäytön tukipalveluiden kustannuspaikalta 101072900.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti ja oikeuttaa panemaan päätöksen täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Perusteluosa

Tausta: TEMin teemaverkosto ja kasvuyöhykehaku

Työ- ja elinkeinoministeriö on avannut rahoitushaun, jolla vahvistetaan alueiden ja kuntien temaattista verkostoyhteistyötä ja kasvuyöhykkeitä. Hakijoina voivat olla kunnat, kuntayhtymät, kehittämisorganisaatiot, oppilaitokset, järjestöt tai LEADER-ryhmät. Alueiden väliseen yhteistyöhön on käytettävissä yhteensä 7 miljoonaa euroa vuosille 2021–2023.

Haun tavoitteena on uudistaa aluekehittämisen verkostojen toimintamalleja ja vahvistaa yliaalueellista yhteistyötä aluekehittämisen keskeisissä teemoissa. Lisäksi tarkoituksena on vahvistaa erikokoisten alueiden, kuntien ja monenlaisten toimijoiden osallistumista

verkostoyhteistyöhön, kasvuyöhykkeiden strategista kehittämistä ja kehittäjäkyvykkyksiä.

Hakukohteita on kaksi:

- 1) Teemaverkostot: Useiden alueiden, kaupunkien tai kuntien muodostamat teemakohtaiset verkostot voivat jättää hakemuksen kansallisesti merkittävän ja aluekehittämisenäkökulmasta perustellun teeman kehittämisestä. Verkostojen tavoitteena on vahvistaa alueiden ja kuntien vetovoimaisuutta ja elinvoimaa. Seutukaupungeille varatusta erillisestä määrärahasta toteutettavilla verkostohankkeilla tavoitellaan erityisesti seutukaupunkien koulutus-, teknologia- ja innovaatiotoiminnan vahvistamista.
- 2) Kasvuyöhykkeet: Useiden alueiden, kaupunkien tai kuntien muodostamat kasvuyöhykkeet voivat jättää hakemuksen alueellisesti ja kansallisesti perustellun yöhykkeen kehittämiseksi. Eri keskuksia linkittävien kasvuyöhykkeiden tavoitteena on muodostaa laajempia markkina- ja yhteistoiminta-alueita, jotka houkuttelevat yrityksiä ja kansainvälisiä sijoituksia ja jotka tarjoavat mahdollisuuksia edistää ilmaston ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.

Teemaverkostojen ja kasvuyöhykkeiden tukeminen on osa pääministeri Marinin hallituksen aluekehittämispäätöksen, kansallisen kaupunkistrategian ja seutukaupunkiohjelman toteuttamista. Toimintaa rahoitetaan alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) - määrärahalla ja toimien tulee olla sen mukaisia.

Haku toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa 15.4. järjestettiin ideahaku, jonka pohjalta hankkeet ovat saaneet palautetta ministeriöltä. Toisessa vaiheessa järjestetään varsinainen haku, jossa

hakemukset tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon 2.6.2021 mennessä.

Lahden kaupungin osallistuminen TEMin teemaverkosto- ja kasvuyöhykehakuihin

Lahden kaupunki on valmistellut kansallisessa yhteistyössä seuraavat hankkeet tulevaan hankehakuun.

1. Pohjoinen kasvuyöhyke - kasvuyöhykehanke

Pohjoinen kasvuyöhyke on kasvu-Suomen 12 suurimman kaupungin ja 6 maakuntaliiton kattava toiminnallinen alue. Verkostoyhteistyö perustuu vuonna 2016 solmittuun Pohjoisen kasvuyöhykkeen verkostoyhteistyösopimukseen, johon ovat sitoutuneet Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Kotkan kaupunki, Kouvolan kaupunki, Lahden kaupunki, Porin kaupunki, Porvoon kaupunki, Rauman kaupunki, Salon kaupunki, Uudenkaupungin kaupunki, Vantaan kaupunki sekä Turun kaupunki (verkoston vetäjä).

Pohjoisen kasvuyöhykkeen tavoitteena on toiminnallisen kokonaisuuden kokonaisvaltainen kehittäminen yli hallinnollisten rajojen siten, että kasvuyöhyke linkittää kaupunkiseutuja laajemmaksi työssäkäynti- ja talousalueeksi. Pohjoisen kasvuyöhykkeen yhteistyön tavoitteena on lisäksi kansainvälisten yhteyksien parantaminen ja yhteistyön tiivistäminen yli Suomen rajojen. Kansainvälinen kilpailu käydään osajista ja yrityksistä, ja parempi logistinen saavutettavuus ja kytkeytyminen suurempiin työmarkkina-alueisiin vahvistaa kasvua, työllisyyttä ja elinvoimaa. Vyöhykekehittäminen on kansallisen kilpailukyvyyn kehittämistä, ja tavoitteena on vahvistaa myös Pohjoisen kasvuyöhykkeen ja valtion välistä yhteistyötä, sekä edistää hankekonsortioiden syntymistä ja tukea yhteisiä rahoitushakujia.

Pohjoisen kasvuyöhykkeen yhteisesti edistettäviä teemoja ovat sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus, logistinen toimivuus ja sujuvat pendelöintiratkaisut. Näillä vahvistetaan vyöhykkeen elinvoimaa ja houkuttelevuutta työssäkäynti-, investointi- yritys- ja matkailualueena.

Pohjoisen kasvuyöhykkeen yhteistyötä toteutetaan jo ennestään Turun kaupungin vetämänä ja aikaisemman hankerahoituksen voimin. Tämä TEMin hakuun kohdistuva Pohjoisen kasvuyöhykkeen – hanke luo mahdollisuudet kasvuyöhykkeen jatkoyhteistyölle ja verkoston kehittämiseksi erityisissä kärkiteemoissa, kuten kansainvälisen ulottuvuuden vahvistaminen, inverstointiympäristön kehittäminen, toimintamallien kehittäminen sekä kestävän liikenteen, liikkumisen ja logistiikan edistäminen.

Hankkeen arvioitu kesto on 1.9.2021- 31.12.2023. Turun kaupungin vetämän koordinaatiorahankkeen arvioitu kokonaisbudjetti on 558 583 euroa, josta omavastuuosuus on 20% eli 111 717 euroa. Lahden kaupunki on sitoutunut Pohjoisen kasvuyöhykkeen yhteistyöhön vuodesta 2016 vuosittaisella 10 000 euron jäsenmaksulla (101014036 Muut strategiset kehittämiskohteet). Tämä kattaa Lahden kaupungin omarahoitusosuuden Pohjoisen kasvuyöhykkeen koordinaatiorahankkeessa.

Koordinaatiorahankkeen lisäksi kasvuyöhykehankkeessa toteutetaan erikseen sovittavia kehittämishankkeita, joihin osallistumisesta päätetään erikseen hallintosäännön mukaisesti.

2. Huippu-urheilu ja arkiliikunta – data ja vaikuttavuus – teemaverkostohanke

Nopeasti kehittyvä digitalisaatio ja kasvavat tiedonsiirtomahdollisuudet (5G, 6G) lisäävät mahdollisuuksia kehittää ja hyödyntää sekä kilpa- ja huippu-urheilu ympäristöjä että arkiliikunnan ympäristöjä datatalouden

palvelu- ja kehittämislustoina. Tämä teemaverkosto kokoaa yhteen suomalaiset liikunta- ja urheilukaupungit ja sektorin avaintoimijat kehittämään uusia innovaatioita ja toimintamalleja huippu-urheilun, arkiliikunnan ja urheilutapahtumien yhdistämiseen ja kehittämiseen datan ja digitalisaation siivittämänä. Uusien innovaatioiden ja liiketoimintamahdollisuuksien myötä tähdätään Suomen kestävän kasvun ja kilpailukyvyn vahvistamiseen yhdessä maailman nopeimmin kasvavista markkinasegmenteistä.

Verkostohaussa ovat mukana vähintään Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupungit sekä heidän alueelliset yhteistyökumppaninsa. Osallistuvissa kaupungeissa järjestetään merkittäviä kansainvälisiä urheilutapahtumia sekä kehitetään ja ylläpidetään kilpa- ja huippu-urheilun tutkimus- ja osaamiskeskittymiä. Osallistuvien kaupunkien muodostama kokonaisuus tarjoaa hyvän lähtökohdan kehittää ja rakentaa digitaalisia huippu-urheilun ja arkiliikunnan datatalouden palvelualustoja, huippu- ja kilpaurheilutapahtumien digitaalista palvelutarjontaa sekä liikunta- ja hyvinvointi-investointien vaikuttavuuden mittaamista.

Hanke toteutetaan ajalla 1.9.2021-31.8.2023. Hankkeen arvioitu kokonaisbudjetti on 480 000 euroa. Lahden kaupunkiseudun osuus koko budjetista on 120 000 euroa ja tästä omavastuuosuus 24 000 euroa. Lahden kaupunkiseudun osuus kohdennetaan joko Lahden kaupungille tai alueelliselle yhteistyökumppanille. Mikäli osuus katsotaan parhaaksi toteuttaa Lahden kaupungin toimesta, omarahoitusosuus katetaan kustannuspaikalta 101014036 Muut strategiset kehittämiskohteet.

3. Kestävän kehityksen kaupunkikorttelit- teemaverkostohanke

Forum Virium Helsinki Oy (Helsingin kaupungin innovaatioyhtiö) on koonnut TEM:in aluekehittämisen verkostoyhteistyöhakuun kumppaneita,

joilla on kiinnostusta kestävän kehityksen kaupunkikorttelien kehittämiseen ja muodostamaan uutta kaupunkienvälistä verkostomaista toimintamallia ja parhaiden käytäntöjen jakamista ja toimintamallien ja ratkaisujen skaalamista. Hankkeeseen ovat lähdössä mukaan ainakin Helsinki, Lahti, Lappeenranta ja Jyväskylä, mahdollisesti myös useampia muita kaupunkeja.

Kaupunkiverkostossa keskitytään seuraaviin teemoihin:

- Kiertotalouden hankkeet: kestävät kiertotalouden asukas- ja korttelikohtaiset ratkaisut kaupunkimaisissa ympäristöissä
- Energiatehokkuutta ja vähäpäästöisyyttä tavoittelevat hankkeet: kestävät ja hiilineutraalit energiansäästömallit ja kiinteistödatan hyödyntäminen
- Vihreän infrastruktuurin toteuttamista tukevat hankkeet: kaupunkien resilienssin lisääminen ja asukkaiden hyvinvoinnin nostaminen, esim. luontopohjaisten ratkaisujen kehittäminen, lähi- ja kaupunkiviljely sekä ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

Hankkeen päätavoite on yhteistyön tiivistäminen, päällekkäisyyksien karsiminen ja tiedon jakaminen verkoston osallistujien kesken. Hanke tukee hyvin Lahden tavoitteita hiilineutraalien korttelien ja kaupunginosien rakentamisessa ja varsinkin hiilineutraaleihin rakentamisratkaisuihin liittyvien teollisuuden, työpaikkojen ja osaamisen kehittämistä. Lisäksi hanke edistää Lahden kiertotaloustyötä sekä tukee Lahden hiilineutraaliustavoitetta 2025.

Hankkeen kesto on 1.9.2021 – 31.12.2023 ja hanketta johtaa Forum Virium Helsinki Oy, joka on Helsingin kaupungin innovaatioyhtiö. Hankkeen kokonaisbudjetti on 725 000, josta Lahden osuus 93750 € ja

omarahoitusosuus 18750 € (20 %). Lahden kaupungin omarahoitusosuus katetaan kustannuspaikalta 101014036 Muut strategiset kehittämiskohteet.

4. MAL-verkosto

MAL-verkosto on valtakunnallinen maankäytön-, asumisen ja liikenteen kehittämisverkosto, jonka toiminta perustuu valtion ja suurten kaupunkiseutujen kaupunkipolitiikkaan, seudullisen strategisen suunnittelun edistämiseen ja jäsenseutujen vertaisoppimiseen. Mukana vuonna 2021 on 18 kaupunkia tai kaupunkiseutua, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA), Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) sekä Suomen Kuntaliitto. Verkostoa koordinoidaan Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymästä.

MAL-teemaverkoston ideana on linkittää vahva MAL-verkoston strategiaperusta ja ulkopuolisen arvioinnin sekä MAL-verkoston koordinaation jäsenkierroksen teemat kaupunkiseutusunnittelun haasteisiin elinvoimanäkökulmaa painottaen.

MAL-verkoston hakemus sisältää koordinaatiorahankkeen, jota täydentää verkostoon strategiaan painotuksiin kohdentuvat kehittämishankkeet, sparraukset ja tilaisuudet sekä kaupunkiseutusunnittelun kehittämiseen liittyvän yleishankkeen. Strategisten painopisteiden mukaisesti elinvoiman kehittämisen hankkeisiin esitetään mm. elinkeinoelämän sekä mal-suunnittelijoiden ja -valmistelijoiden elinvoima-ymmärryksen ja vuoropuhelun lisäämistä, asemanseutujen kehittämistä innovaatio- ja elinvoima-hubeina, asumisen kehittämistä ja monipuolistuvaa asuntotuotantoa, kestävän liikkumisen ja liikennejärjestelmien

kehittämistä sekä elinkeinopoliittisen tietopohjan vahvistamista osana yhdyskuntasuunnittelua.

MAL-teemaverkostohankkeen arvioitu kokonaisbudjetti on 848 000 euroa, josta omavastuuosuus on 20% eli 169 600 euroa. Lahden kaupunki on sitoutunut MAL-verkoston jäsenyyteen vuosittaisella 6 000 euron jäsenmaksulla, joka kustannetaan maankäytön tukipalveluiden kustannuspaikalta 101072900. Tämä kattaa Lahden kaupungin omarahoitusosuuden MAL-verkostohankkeessa.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Tiedoksi taloushallinto, taloussihteeri Tuija Aarnikoivu